

Çağın Hastalığı Tüketim Çılgınlığı

– F.TÜRKDOĞAN · 05 Mart 2011

Çağın Hastalığı/Tüketim Çılgınlığı

2009 Ocak ayında okumuş olduğum The Economist Dergisi'nde 'Esasa Dönüş' isimli bir araştırma yapıldığını ; ana temasının ekonomide yaşanan darboğazların,krizlerin içinden çıkıp kurtulabilmek için bazı değerlerimizin yeniden hatırlanmasının elzem olduğu tartışılıyordu. Bu araştırmada iyi bir yöneticide en az aşağıdaki üç özelliğin bulunmasının gereğini anlatıyordu.

* Tutumlu olmak.

*Dürüst olmak.

*Hazırlıklı olmak.

Dünya'mızda kaynakların kısıtlı olduğunu, tutumlu olmanın bütünsel bir davranış biçimi olduğu, tutumluluğun bir felsefe olduğunu ve özel hayattan başladığını açıklıyordu.Tutumlu olmadan ayakta kalmış tek bir kişi,tek bir aile,tek bir patron,tek bir şirket ve tek bir ulus var mıdır? sorusuyla da okuyucularını düşünmeye sevk ediyordu...İlgimi çekip beni 37 yıl öncesine götürüverdi...

YERLİ MALI,YERLİ MALI,
HER TÜRK ONU KULLANMALI,
YERLİ MALI,TÜRK'ÜN MALI,
HER TÜRK ONU KULLANMALI.

Dizeleriyle başlayan şiiri marş halinde tüm sınıfça yüksek perdeden,çoşkuyla söylediğimiz,annelerimizin marifetlerini yarıştıran bir şölene çevirdiği sofralar kurduğu,kalabalık okulumuzun,çok şubeli sınıfların kendisine birer gün seçerek haftamızı on gün kutladığımızYerli Malı Hafta'sı gözlerimin önünde canlandı.Hazırlanan piyesler,parodiler,skeçler,sınıf koroları;cennet yurdumda yetişen meyvelerin görev alan öğrencilerin göğüslerine taktıkları fon kartonlarıyla belirtirler,birer dörtlülle okul idarecileri,diğer sınıfların hocaları,anne ve arkadaşları karşısında sunulurdu. Masalarda ki yiyecekleri yer,gözlerimiz yaşara,yaşara sunumları izler,çılginca alkışlardık... Ceviz, fındık, fıstık, badem, üzüm,kayısı,muz,elma,incir,portakal,mandalina greyfurt ...masalarımızı süslerdi.Her öğrenci kumbaralarını arada bir sallar;şıkır ,şıkır ses çıkaran bozuk paraların sesini dinler,içine biraz daha para atardık sınıfça...Elbette bu haftayı kutlamamız sadece yiyip,içmek,hoşça vakit geçirmek değildi...

Atatürk 1923 yılında İzmir iktisat Kongresini topladı. Burada yurdun bağımsızlığının korunması,yerli mallar üretilmesi ve kullanılmasının gereği kararlaştırıldı ... Okullarımız 1946'dan itibaren 12 Aralık'ta başlayan haftayı 'Yerli Malları Hafta'sı olarak kutlamaya başladı.1983 yılında ise 'Tutum, yatırım ve Türk Malları Hafta'sı olarak değiştirildi. Tutumluluk nedir? Gerektiği yerde,gerektiği kadar para harcamaktır. Cimrilik nedir? Gerektiği halde para harcamamaktır. Yatırım ne demektir?

Biriken paranın gelir sağlayacak bir işe bağlanmasıdır.

Türk Malı ne demektir?

Ülkemiz sınırları içinde yetiştirilen ürünlere, fabrikalarımızda yapılan mallara Türk Malları yada Yerli Malı denir.

Haftanın amacı nedir?

*Tasarruf yapmak, milli kaynakların işletilmesi, yerli fabrikalar kurulması, dış alımlarla dövizin yabancıya gitmesinin önlenmesi.

*Temel tüketim maddelerini öz kaynaklardan karşılanması ,dolayısıyla ekonomimizi geliştirip, canlı tutmak.

*Daha okul yıllarında tutumlu olma alışkanlığının kazandırılıp, yaşam boyu rahat yaşamamızı sağlamak.

*Parada tutum; gereği kadar harcıyıp kalanını kumbarada biriktirmesi,

*Ders kitabı, dergi, kalem, silgi, defter ve giysilerini temiz, tutumlu kullanmak.

*Oyuncaklarına zarar vermemek,

*Tabağına konan yemeğin hepsini yemek,

*Lüzumsuz akan suyu, kullanılmadığı halde açık olan ışığın kapatılması,

*Zamanını boşa harcamayıp kitap okuyarak değerlendirmek...

Ekonomik olarak ev idaresi zor iştir. Sürekli el yıkamak, dış fırçalarken, traş olurken suyun akması , eğer tasarruflu harcarsak, çok fazla değil ama bir yıl sonra kocaman karlar elde etmemizi sağlar. En ilginç örneğe 'Googel'in giriş sayfası eğer siyah olsaymış bir yılda 3000 Megawattlık elektrik tasarrufu yapılmış' . Bir diğer örnek te beni çok etkileyen; Dünya'da çelik endüstrisi içinde haklı yer kazanan krom-nikel karışımı İsveç çeliğine ülke vatandaşlarınca verilen önemdir. Traş sonrası çöpe atmak yerine geriye kazandırdıkları katma değerdir. Otellerde ülkeye gelen turistler için aynanın yanına konulan bir not çok ilgi çekicidir.

'Lütfen traştan sonra jiletinizi çöpe atmayınız, yanda bir kutu var, oraya bırakınız. Bir jilette dahi olsa İsveç çelik sanayisine yardımcı olunuz!!!

Zaman, zaman yazılı ve görsel, mahalli basında sık, sık anonslar geçip' kullanılmış kitap, defter, gazete, dergi, ambalaj kutusu, ilaç prospektüsü olsa dahi kapının önüne koyunuz, görevliler gelip alacaklar. İsveç'in kalkınmasına ve ağaç ziyanına engel olunuz!!!.....

Birde günümüzde ki israflara-özel ve tüzel kuruluşların, lokanta, hastane, pastane, kışla, revir, yatılı okulların eklemek, yemek gibi... Her gün modası hızla değişen perdeden-halıya, mobilyadan-tavaya, cep telefondan-tv'ye, eskiyi getir-yeniye götürülü kampanyalara, etek boyundan-yakasına değişen giysilerin moda uğruna atılıp -yenisinin alınmasını ve ulus olarak sonumuzun ne olacağını öngöremediğimizi hayret ve ibretle izliyorum...

Japonlar ;ekonomileri darboğazdan geçtiği zaman başbakan meclisi toplar, durumlarını anlatır, maruz kaldıkları tehlikeleri anlatır, parlamenterlerin önünde yeminle rol model olacağını ve yapacaklarının sözünü verir. Dediklerini kendi yaşamında harfiyen uygular, en üstten, en alta bir 'israftan kaçınma kampanyası' açılır, feraha ulaşırlar ama sadelik, mütevazilik, gösteriştan uzak oldukları için muvaffak olurlar... Eskiler ayağını yorganına göre uzatır, namerde muhtaç olmamak için tasarrufta bulunurlardı. 15-20 yıl önce kredi kartı adı verilen plastik kartlar henüz hayatımıza yeni, yeni girmişti, bu denli tüketim çılgınlığı hastalığına tutulmamıştık daha... İnsanlar hesabını bilir, cebinde varsa harcar yoksa

karşıdan bakardı hasetle.Günümüzde gizlenen TEFE,TÜFE fiyatlarıyla birlikte enflasyonun kadim dostluğu vardır.İşte tüketim çılgınlığı ve enflasyonu hortlatan yegane olay; bankaların çeşitli ve özellikli kartları ha bire reklam bombardımanı ile gözümüzün içine sokmaları...Taksit atlatmalar,abla-kardeş promosyonlu kampanyalar,bir alana-bir bedava,şimdi al,üç ay sonra ödemeye başla...ek kartlar,bonuslusu ,çip parası,vaaa daaaaa'lısı... Atalarımız' liraları bulmak kolay,mühim olan kuruluşları toplamak'demişler, boşuna mı söylemişler.Beleşmiş gibi en son teknolojik ürünleri kartla alıp,ekstreler eline geçince saçını,başını yolarlar...Bir araştırmaya göre Türkiye'de kredi kartı kullanıcılarının bankalara dönmeyen borçları 70 milyon dolarmış!!!

Ev hanımları olarak bizlere de bu konuda epey iş düşüyor şöyle ki;

*Haşlama suyunu-sebze veya et-çorba yapımında kullanabiliriz.

*Bayat ekmekleri kızartıp çorbaya,şerbetli tatlıya,üzerine sebzeli et suyu dökerek tiritte dönüştürebiliriz.

*Akşamdan kalan pilavı nefis bir yoğurtlu çorba yapabiliriz.

*Pil alırken şarj edilebilenleri seçmeli,evde kullandığımız eski pilleri bitince geri dönüşüm kutusuna atmalıyız,çöpe değil.

*Çamaşır ve bulaşık makinalarını mümkünse gece-komşuları rahatsız etmeyecek yerdeyse-çalıştırmalıyız.

*Bulaşıkları elde değil makinada biriktirip tek seferde yıkamalıyız.

*Çamaşır makinasının küvete boşuna akıttığı suyla balkonları yıkayıp ,merdiven boşluklarını silmeliyiz.

*Gece yatarken stand by'da tuttuğumuz elektrikli cihazlarımızı kapatmalıyız.

*Otomobil yerine yürüyüp,bisiklete binmeliyiz.

*Tasarruflu ampul ve akıllı sayaçlar kullanabiliriz.

*A sınıfı etiketli beyaz eşya kullanarak hem tasarruflu hem de çevreci oluruz.

*Evimizin boya-badana-tamir işlerini kendimiz yapabiliriz.

*Hazır yiyecekler yerine kendimiz pişirir,hem sağlıklı da oluruz,imkan varsa sebzelerimizide yetiştirebiliriz.

*Sahip olduklarımızı hemen atıp yenisini alacağımıza,marifetli ellerimizin bir kaç dokunuşuyla , hoş ve yeni alınmış havası verebiliriz...

*Market listelerini karşılaştırıp,aynı malı başka yerden daha ucuza alabiliriz.

*Mağazaların indirim zamanlarını takip edip,markalı giysileri yarı fiyatına alabiliriz.

*Bize küçük gelen giysilerimizi annelerimizin yıllar önce bize yaptığı gibi ters-yüz ederek,daha yüzü,gözü açılmamış marka tutkunu olmamış küçük çocuklarımıza giysiler dikebiliriz.

Yurtseverlik yurdunu düşünmektir.Her yurtsever yerli malı kullanmaya özen göstermeli,yaşam boyu tutumlu olmalıdır,asla cimri değil...

Unutmayalım;"bir mih bir nal kaybettirir. Bir nal bir atı,bir at bir orduya savaşı kaybettirir". Maddi durumumuz ne olursa olsun fakir,ister zengin çok dikkatli olmalıyız. Bunda maddiyatı da aşan büyük bir

edep ve incelik vardır...